VETENSKAP & KLINIK: Handsprit mer skonsamt än tvål och vatten ■ Nystart för implantatregister

TANDLÄKAR TIDNINGEN

Tandläkarkunskap sedan 1909

Nummer 7 2011 ■ Årgång 103

www.tandlakartidningen.se

■ INTERVJUN: GÖRAN ARVIDSSON

Tandvården kostar 22 miljarder

SID 40

■ STUDENT:

Arbetsmiljön påverkar stress

SID 48

Nollvision gäller vårdskador

SID 20

KÄKKIRURG

Patrik Keshishian tar stora kliv SID 16

Ersättning vid protetik

SID 30

TANDLÄKARTIDNINGEN NR 7 2011 VETENSKAP & KLINIK HANDSPRIT MER SKONSAMT ÄN TVÅL OCH VATTEN ■ NYSTART FÖR IMPLANTATREGISTER

INNEHÅLL

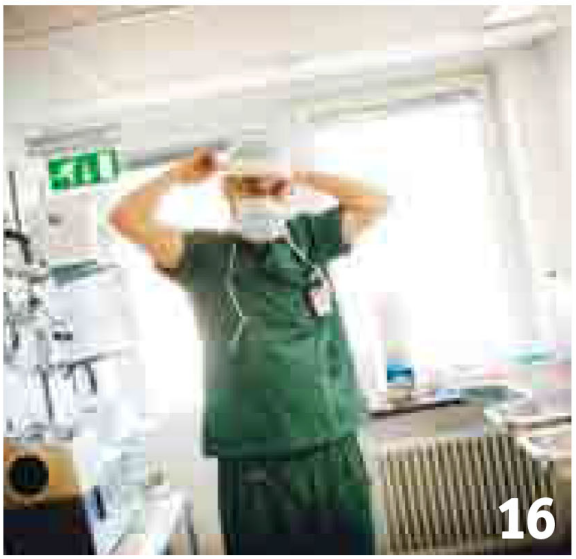

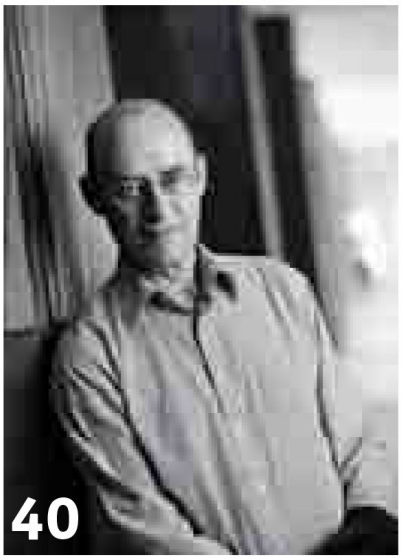

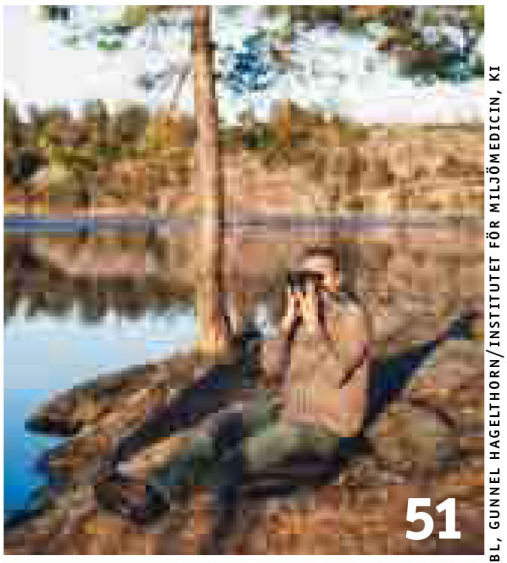

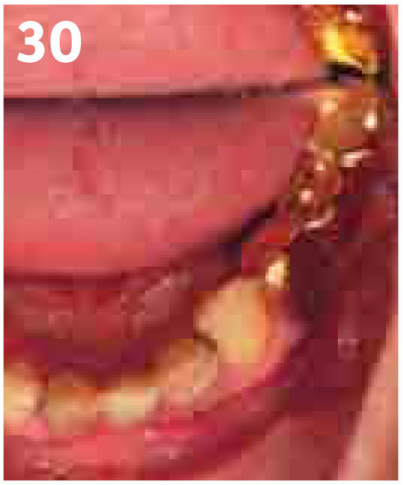

FOTO: JENNY LEYMAN, MICHAEL MELANSON, ESTER SORRI, IBL, GUNNEL HAGELTHORN/INSTITUTET FÖR MILJÖMEDICIN, KI

REPORTAGET

»Tiden har gått fort, men det visar att är man bara villig att offra sig lite extra och flytta dit där möjligheterna finns kan man nå långt.«

SID 16

3 LEDARE Tandvården behöver aktiva myndigheter. Gunilla Klingberg

6 AKTUELLT

16 SNART KÄKKIRURG
Om någon vecka kan Patrik Keshishian förhoppningsvis lägga käkkirurg till sitt CV.

20 NOLLTOLERANS MOT VÅRDSKADOR
Nolltolerans mot vårdskador är visionen vid patientsäkerhetskonferensen i september.

25 FEL TAND EXTRAHERADES

28 VAD HÄNDE SEN?
Torbjörn Lundström är en av fem tandläkare som hittills har godkänts för att behandla djur.

OMSLAG: Patrik Keshishian vid den käkkirurgiska kliniken i Lund. Foto: Jenny Leyman

30 DOKUMENTATIONEN VIKTIG I KOMPLICERADE FALL
Vad ger ersättning vid omfattande protetiska behandlingar? Detta är sista delen i vår serie med patientfall.

34 ETIK I PRAKTIKEN

37 KLART FÖR RIKTLINJER

40 »KUNSKAPSHÅLEN MÅSTE FYLLAS«
Det behövs mer forskning inom tandvården, menar ekonom Göran Arvidsson.

44 LEDARSKAPSFRÅGAN

46 STROKE KAN RASERA PATIENTENS MUNHÄLSA

48 ARBETSMILJÖN PÅVERKAR STRESS

51 FRIHETEN EN DEL AV FÅGELPERSPEKTIVET

VETENSKAP & KLINIK

55 KRÖNIKA Surdegshotell. Björn Klinge

56 FACKPRESS

58 I KORTHET

62 BÖCKER

64 HANDSPRIT MER SKONSAMT ÄN TVÅL OCH VATTEN
Brolin et al

70 NYSTART FÖR IMPLANTATREGISTER
Ett nytt implantatregister med enkla hanteringsrutiner är redo att tas i bruk: Nationellt Qvalitets Register för Dentala Implantat (NQRDI).
Styrgrupperna för SEVS/NQRDI

72 VETENSKAP & KLINIK DEBATT

74 FÖRBUNDSNYTT

75 PLATSANNONSER

83 RADANNONSER

86 FÖDELSEDAGAR

88 VIKTIGA ADRESSER

90 KALENDARIUM

Patrik Keshishian deltar tillsammans med övertandläkare Per Derand i en exstirpation och enukleation av en cysta i höger käke.

Att ta små kliv i karriären passar inte Patrik Keshishian; han fyller snart 34 år, och förhoppningsvis kan han om någon vecka lägga examensbeviset från utbildningen till käkkirurg till sitt CV.

Fyra tuffa år över – snart käkkirurg

TEXT: MATS KARLSSON
FOTO: JENNY LEYMAN

I hans dator vid den käkkirurgiska kliniken i Lund finns 50 patientfall dokumenterade med bilder och relevanta fakta, patienter med stor variation i vårdbehov och som han själv varit med om att behandla. Summan av fyra års specialistutbildning.

Den 8 juni blir en lång dag, först muntligt förhör utifrån de 50 patientfallen som han har dokumenterat med examinator och handledare och förmodligen frågor som: Kunde du ha behandlat patienten annorlunda? Vilka evidens finns för den behandling du valde?

När detta eldprov är avklarat ska han hålla en offentlig föreläsning inom ortognatkirurgi på Tandläkarhögskolan i Malmö. Rubriken på föreläsningen är »Counterclockwise rotation, ett behandlingsalternativ?«.

– Visst är det lite nervöst, och hjärtat slår nog både snabbare och hårdare på examensdagen, men jag kommer att vara väl förberedd, säger han och visar bilder i datorn på en rad patienter som han varit med om att behandla, allt från patienter med stora bettavvikelser till dem som fått benaugmentation inför implantatbehandling.

Karriären har gått snabbt för Patrik Keshishian. Små kliv passar honom inte.

– Jag måste få prova på något nytt, det är stimulerande, förklarar han, men tillägger att det samtidigt kommer att bli skönt att få komma in i det vardagliga kliniska arbetet när examinationen är över. Ett halvårs vikariat väntar på käkkirurgiska kliniken i Lund, sedan vet han inte hur framtiden kommer att se ut. Men han är övertygad om att det inte kommer att bli svårt att få jobb, om inte i Lund eller Malmö så någon annanstans i landet. Han har flyttat förr och kan tänka sig att göra det igen.

Det gäller att ta de möjligheter som dyker upp. Det är hans filosofi.

Han växte upp i Uppsala, kom in på tandläkarutbildningen i Umeå direkt efter gymnasiet och fick sin legitimation i januari 2002. Men han sökte inte en tjänst i Sverige; som för åtta–tio andra i klassen lockade England. Själv hamnade han i Gilford, Surrey, en stad i sydöstra delen av landet och på en klinik som drevs av en svenskutbildad tandläkare.

– Det var lite trendigt att åka utomlands, spännande, och det var naturligtvis ingen nackdel att lönen var betydligt högre än i Sverige. Samtidigt var arbetstakten mycket hög, ibland hade jag upp till 40 patienter om dagen. Det var stor variation på behandlingarna, och jag fick mycket erfarenhet på kort tid.

SÖKTE UTMANINGAR

Det var i Gilford hans intresse för käkkirurgi fick en extra skjuts; förutom de fyra dagarna i veckan på privatkliniken, arbetade han en dag som assistenttandläkare vid den käkkirurgiska kliniken Queen Victoria Hospital.

Efter två år i Gilford bestämde han sig för att resa tillbaka till Sverige.

– Jag kände att jag hade gjort mitt i England, säger han och antyder igen att han ville söka nya utmaningar.

Han tillägger:

– Hög lön är nog bra, men inte allt. Man behöver också stimulans genom att gå vidare i sin utveckling inom yrket.

En väg för honom hade varit att öppna egen praktik, en annan att försöka få en ST-tjänst.

– Jag kände mig för ung för att starta eget, och får man en plats på en specialistutbildning tar man ➤

Patrik Keshishian gör sig klar för operationspasset.

Efter examinationen väntar ett vikariat på den käkkirurgiska kliniken i Lund.

➤ den; chansen kommer kanske aldrig igen. Dessutom blir det svårare att få en plats ju äldre man blir.

När han återvände till Sverige fick han en heltidstjänst vid folktandvården i Uppsala och sedan en deltidstjänst på Akademiska sjukhuset, käkkirurgiska kliniken i samma stad. Han kände att han var på rätt väg, fick goda referenser och sedan möjlighet att arbeta som assistenttandläkare vid käkkirurgen i Skövde, där han blev kvar i drygt två år. Men han nöjde sig inte med det; vid sidan av gick han ett flertal kurser i bland annat oral medicin och implantatkirurgi för att höja sin kompetens och meriter, kurser som han själv finansierade.

VALDE RÄTT

Efter de två åren i Skövde sökte han och fick ST-tjänsten vid den käkkirurgiska kliniken i Malmö, en klinik som sedan slogs ihop med den i Lund och som nu är den största i landet om man räknar antalet käkkirurger.

Under utbildningen arbetade han en period vid en käkkirurgisk klinik i Los Angeles. Han berättar att det finns stora likheter när det gäller behandlingar där och i Sverige.

Klinikerna är däremot mer nischade där och patienterna betalar själva för vården vilket får som följd att de som har råd också får den bästa vården.

Efter fyra års studier återstår nu bara någon arbetsvecka innan det är dags för examen. Var det värt allt slit?

Han behöver inte fundera på svaret:

– Jag valde rätt, och det känns mycket bra. Tiden har gått fort, men det visar att är man bara villig att offra sig lite extra och flytta dit där möjligheterna finns kan man nå långt. Det är också väldigt stimulerande att så mycket går att göra för patienterna. Stora bettavvikelser påverkar hela deras livssituation negativt, och det är en stor glädje att se hur nöjda de blir när behandlingarna är avklarade.

»Jag valde rätt, och det känns mycket bra.«

Den här dagen på kliniken liknar många andra. På morgonen samlades personalen för ett möte där man diskuterade dagens patientbehandlingar. Man hade också en genomgång av aktuella publicerade vetenskapliga artiklar och planerade vad som ska göras på centraloperation, som ligger i samma byggnad som kliniken. Han själv ska delta i Le Fort I-operation för att korrigera patientens bettavvikelse.

På kliniken finns åtta käkkirurger, varav en kvinna som också är klinikchef, och fyra ST-tandläkare, varav två är kvinnor. Käkkirurgin har tidigare varit en mansdominerad värld, men detta har ändrats. Allt fler kvinnliga tandläkare utbildar sig till käkkirurger, och det tycker Patrik Keshishian är bra.

Tandläkarförbundet vill att specialistutbildningarna förlängs till tre och ett halvt år, förutom i käkkirurgi, där förbundet föreslår att utbildningen ska bli fem år. Detta skrev man i remissvaret till Behörighetsutredningen, som dock inte tog upp utbildningstiden i sitt betänkande. Hur det slutligen blir återstår att se. Patrik Keshishian har sin ståndpunkt klar:

– Själv är jag inte positiv till att vi ska förlänga utbildningen om det inte innebär ökad behörighet som formell läkarlegitimation som för andra kolleger som utbildas i Europa, exempelvis England och Tyskland. Där är käkkirurger både tandläkare och läkare.

När examinationen är över och han – förhoppningsvis – kan kalla sig käkkirurg, väntar vardagen med sex månaders vikariat vid kliniken i Lund. Kanske måste han sedan flytta, och då får det bli så.

– Det löser sig nog till det bästa, säger han innan det är dags att förbereda sig för dagens operationspass. ■

Övre bilden till vänster: Fixturoperation regio 14 och 15 med augmentation av sinus maxillaris.

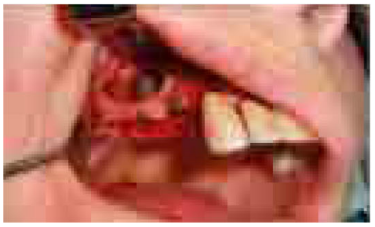

Röntgenbild vid start av operation.

Postop röntgen.

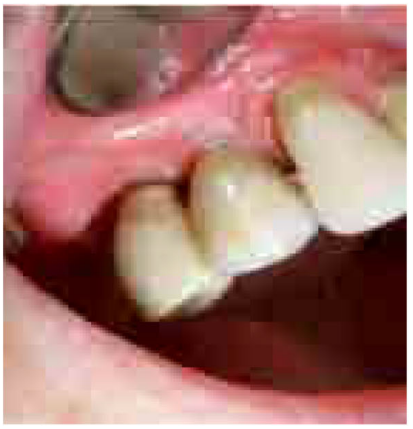

Slutresultat.